

Vittraskolorna ab

Jennie-ann.mattsson@academedia.se

2020-02-03

1 (27)

Dnr-SI 2019:5772

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Vittra
Kronhusparken i Göteborg kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Vittra Kronhusparken avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vittra Kronhusparken i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att se till att undervisningens innehåll och arbetssätt stimulerar och utmanar alla elever utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn förstärker arbetet med att öka tryggheten och förbättra studieron.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 23 juni 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till mari.isacson@skolinspektionen.se

Ange Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5772) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen för Skolinspektionens bedömning är att rektorn kontinuerligt och systematiskt följer upp och analyserar hur verksamheten fungerar i förhållande till nationella mål samt utifrån analysen vidtar åtgärder för att utveckla verksamheten. Rektorn arbetar även strategiskt med skolans värdegrund och

undervisningen utifrån att utbildningen ska vara jämställd. Vidare motiveras bedömningen genom att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet så att lärarna ges goda förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande som syftar till att förbättra undervisningen.

Rektorn bedriver ett fungerande systematiskt arbete med att utveckla utbildningen

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat och resultat avseende värdegrundsarbetet enligt en fastlagd systematik, och att personalen är delaktig i det systematiska kvalitetsarbetet samt i beslut om utvecklingsåtgärder. Arbetet med att följa upp elevernas resultat på Vittra Kronhusparken sker med kontinuitet. Skolan har så kallade "UF-dagar" (Utvärdering och Förberedelsedagar) vid sex tillfällen per läsår, då personalen och rektorn följer upp kunskapsresultat och värdegrundsfrågor utifrån enkäter, och planerar verksamheten framåt utifrån vad utvärderingen har visat. Elevhälsans representanter berättar i intervju att de är delaktiga i uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat, och att analyserna redovisas för rektorn. Lärare berättar i intervju att arbetslagen i mitten av terminerna gör en prognos gällande elevernas måluppfyllelse, och omdömen dokumenteras i en skolgemensam digital plattform. Arbetslagens prognoser och analyser förs vidare till skolledningen via arbetslagsledare. Vid läsårsslutet analyserar arbetslagen och rektorn ett statistikunderlag som huvudmannen sammanställer. Underlaget innefattar kunskapsresultat sett över flera år för alla skolans elever och samtliga ämnen, samt fördelat på flickor och pojkar. Rektorn har tillsammans med personalen tagit fram och beslutat om en verksamhetsplan för läsåret 2019/20¹. Prioriterade övergripande utvecklingsområden för läsåret 2019/20 enligt skolans verksamhetsplan är "motiverande lärande" samt "trygghet och studiero", vilka överensstämmer med de beslutade prioriterade områdena i skolans senaste kvalitetsrapport². Exempel på insatser inom de prioriterade områdena är att genomföra en ämnesövergripande och upplevelsebaserad undervisning, vilket har beslutats av skolans personal och rektor utifrån analys av verksamheten. Arbetslagen har utifrån verksamhetsplanens mål och den senaste resultatanalysen, skapat en

¹ Verksamhetsplan 2019/2020 – Dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete avseende Vittra Kronhusparken

² Enligt dokumentet Sammanfattning av kvalitetsåret 2018-2019 avseende Vittra Kronhusparken är prioriterade områden inför läsåret 2019-2020 Trygg skolkultur; studiero och trygghet samt Motiverande lärande.

arbetsplan som gäller för varje stadie, och lärarna har därutöver identifierat individuella utvecklingsområden utifrån arbetsplanen. Rektorn och lärare berättar att rektorn regelbundet följer upp arbetsplanerna, såväl arbetslagens som lärarnas individuella planer. Rektorn har utifrån betygsresultaten läsåret 2018/19 fördelat och skjutit till resurser, såsom tillsättning av elevassistenter i två klasser, extra simundervisning samt extra matematikundervisning under höstlovet för en årskurs.

Rektorn har ett tydligt stöd av huvudmannen i genomförandet av det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen uppger i en kompletterande skrivelse till Skolinspektionen efter granskningsbesöket att både skolchef och en av huvudmannens utvecklingsledare har varit delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet i samband med rektorsbyte i augusti 2019, och har tillsammans med rektorn ett fortsatt tätt samarbete kring uppföljnings- och analysfrågor på skolan.

Uppföljning av undervisningens genomförande sker regelbundet genom lektionsobservationer samt utvärderingar. Lärare berättar att nuvarande rektor har varit ute på några kortare lektionsbesök under hösten 2019, och att tidigare rektorn samt en representant från huvudmannen har gjort lektionsbesök innan nuvarande rektorn tillträdde. Lärare berättar även att de under hösten 2019 har genomfört en utvärdering av undervisningen som rektorn tagit del av, samt att rektorn uppmanar lärarna att diskutera planering och genomförande av undervisningen i arbetslagen. Exempel på insats som genomförs för att utveckla undervisningen är upplevelsebaserat lärande inom ramen för det övergripande utvecklingsområdet motiverande lärande.

Lärares och elevhälsans förutsättningar följs upp i dialog med rektorn. Exempelvis framgår i intervjuer med lärare att lärarnas förutsättningar följs upp av rektorn i medarbetarsamtalen och att rektorn i samtal med lärarna under UF-dagar har kommit fram till att skolans lokaler begränsar lärarnas möjligheter att anpassa undervisningen. Detta har föranlett rektorn och huvudmannen att besluta om att göra vissa ombyggnationer i skolan, samt att bedriva utomhuspedagogik i högre utsträckning.

Rektorn leder ett aktivt och målinriktat jämställdhetsarbete som genomsyrar utbildningen på Vittra Kronhusparken

Granskningen visar att skolan arbetar utifrån en fastställd jämställdhetsstrategi, som grundar sig i en fördjupad kartläggning och analys av pojkars och flickors förutsättningar att nå utbildningsmålen. Rektorn beskriver i sin redovisning inför granskningen att skolan har uppmärksammat resultatet i Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 och 9 våren 2019, som visar att flickornas upplevelse av trygghet på

Vittra Kronhusparken är betydligt lägre än pojkarnas³. Rektorn har därför, med hjälp av elevhälsan, tagit fram ett fördjupat analysunderlag genom att intervjua elever om tryggheten. Analysen visade bland annat att språkbruket behöver förbättras ur ett jämställdhetsperspektiv. Av skriftlig information och intervjuer framkommer att skolan arbetar förebyggande riktat mot de behov som framkommit av orsaksanalysen, och att arbetet är formulerat i en jämställdhetsstrategi för läsåret 2019/20. Socialpedagogen och kuratorn ansvarar exempelvis sedan höstterminen 2019 för en förebyggande insats, som ska fortsätta över tid, i årskurserna 6-9. Satsningen innebär ett värdegrundsarbete gentemot klasserna i projektform, i frågor som rör segregation och jämställdhet, till exempel diskussioner om machokultur. Elevhälsans representanter berättar även i intervju att socialpedagogen och kuratorn spelar in en podcast tillsammans med eleverna, där de för diskussioner om jämställdhet och genusperspektiv. Elevhälsan arbetar också med styrda rastaktiviteter för årskurserna 2-5, som förebyggande insats för en mer jämställd rastlek. Därtill beskriver huvudmannen i sin information till Skolinspektionen att trygghetsteamet och klassradsrepresentanter ansvarar för att genomföra ett systematiskt jämställdhetsarbete som följer ett årshjul.

I Vittra Kronhusparkens plan mot diskriminering och kränkande behandling finns det beslutade riktlinjer gällande jämställdhet i undervisningen, såsom att lärarna medvetet ska välja undervisningsmaterial ur ett jämställdhetsperspektiv och att lyfta kvinnor i historien i läsningen⁴. Lärarna berättar också att de i undervisningen medvetet väljer att gestalta både ett manligt och ett kvinnligt perspektiv exempelvis när man visar bilder, fördelar ordet jämnt mellan pojkar och flickor samt använder ett könsneutralt språk. Elever berättar också i intervjuer om att de i undervisningen arbetar med att jämföra kända litterära figurer utifrån ett könsperspektiv, och att de har diskuterat kvinnors och mäns löneskillnader i arbetslivet. Skolinspektionens

³ Indexvärdet för området "trygghet" i Skolenkäten våren 2019 var 6,5 för flickor i årskurs 5 vid Vittra Kronhusparken, jämfört med 7,4 för pojkarna i årskurs 5 på skolenheten, vilket var en större skillnad än genomsnittet (Genomsnittsindexvärdet samtliga flickor i årskurs 5 i enkätomgången var 8,0, och 8,5 för samtliga medverkande pojkar årskurs 5). I årskurs 9 var indexvärdet för området "trygghet" 7,5 för flickor vid Vittra Kronhusparken, jämfört med 8,7 för pojkarna i årskurs 9 på skolenheten, vilket var en större skillnad än genomsnittet (Genomsnittsindexvärdet samtliga flickor i åk 9 i enkätomgången var 7,8, och 8,0 för samtliga medverkande pojkar åk 9). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

⁴ Plan mot diskriminering och kränkande behandling avseende Vittra Kronhusparken kalenderår 2019, sid. 1

lektionsobservationer visar också att lärare resonerar kring traditionella könsroller med eleverna i undervisningen. Skolan ser även systematiskt över eventuella skillnader mellan pojkars och flickors resultat, och har enligt inskickad dokumentation identifierat att pojkarna har lägre kunskapsresultat generellt, även om flickors och pojkars meritvärde i årskurs 9 har närmast sig varandra det senaste året. Skolan har med anledning av pojkarnas generellt lägre resultat exempelvis tillsammans med elever lyssnat på ett sommarprat av en skol- och utbildningsreporter som handlar om pojkars och flickors skolresultat, berättar elevhälsorepresentanter i intervju.

Rektorn skapar goda förutsättningar för kollegial samverkan mellan lärarna, men det finns behov av att se till att obehöriga lärare ges ett mer välorganiserat stöd.

Granskningen visar att rektorn organiserar verksamheten så att lärarsamarbete gynnas. Rektorn skapar även förutsättningar för lärarna att samverka med elevhälsan, samt ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Lärarna är organiserade i arbetslag, och rektorn leder ett kollegialt lärande på skolenheten i syfte att utveckla undervisningen. Rektorn leder tillsammans med förstelärare arbetslagens kollegiala lärande var tredje vecka där utvecklingsarbete riktat mot skolans prioriterade utvecklingsområden sker i tvärgrupper. Ett exempel på att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen är att en skolgemensam lektionsstruktur har implementerats, vilken också praktiseras vid Skolinspektionens lektionsobservationer. Elevhälsan samverkar kontinuerligt med lärarna. Dels har elevhälsan en öppen besökstid för lärarna varje vecka och dels besöker elevhälsan arbetslagen varannan vecka enligt ett rullande schema. Det framgår vidare av granskningen att det finns tydliga rutiner och policys på skolan som är välkända. Skolan använder en digital plattform där rutiner och policys finns samlade, och skolans huvudman Vittraskolorna AB har ett tydligt systematiskt årshjul som följs på skolan. Lärare och elevhälsa berättar till exempel om skolans ordningsregler och att de är ålagda att följa en så kallad samarbetstrappa i de fall elever bryter mot ordningsreglerna. Av intervjuer och skriftlig information framgår att roller, ansvar och mandat är tydliggjorda och kända för skolans personal. Exempelvis har förstelärare uppdrag kopplade till utvecklingsområden och arbetslagsledare leder arbetslagens arbete och ingår i ledningsgruppen.

Det framkommer dock att det finns ett behov för rektorn att utveckla arbetet med att säkerställa att obehöriga lärare ges tillräckligt stöd i sitt arbete. Andelen obehöriga lärare vid Vittra Kronhusparken var vid granskningstillfället cirka 25 procent, enligt skolans skriftliga information. I lärarintervju framkommer exempel på att obehöriga lärare ges stöd i arbetet med betygssättning, men det finns också exempel på att stöd inte getts när det gäller planerings- och bedömningsarbetet. En lärare som väntar på sin legitimation, och som har arbetat på skolan under en längre period, sätter betyg

tillsammans med en behörig kollega i ämnet musik. Läraren har dock inget organiserat samarbete med ämnesbehörig kollega i planerings- och bedömningsarbetet i övrigt. En annan lärare, som vid granskningstillfället är både nyanställd och nyexaminerad och därmed saknar legitimation, har inte getts något stöd i arbetet med planering och bedömning, och känner heller inte vid granskningsbesöket till hur betygssättningen ska gå till. Alla lärare tillhör dock ett arbetslag och tar del av de pedagogiska forum som finns på skolan. Rektorn berättar i intervju att det är behöriga lärare och arbetslagsledare som hjälper till vid betygssättningen i de fall en icke legitimerad lärare har undervisat, men att det saknas rutiner för det arbetet.

Huvudmannen har efter granskningsbesöket stärkt arbetet med att introducera obehöriga lärare. Av huvudmannens kompletterande skrivelse till Skolinspektionen framgår att skolans rutin är att icke legitimerade lärare inte sätter betyg självständigt, utan att det sker tillsammans med en legitimerad lärare. Vidare framgår att nyanställda lärare, både obehöriga och behöriga, alltid introduceras till skolans rutiner och skolans intranät, samt att rektorn efter granskningsbesöket har kompletterat tidigare riktlinjer med hur nyanställda bland annat ska erbjudas en mentor under sin introduktionsperiod. Skolinspektionen ser positivt på att introduktionen av nyanställda lärare förtydligats av rektor och vill i sammanhanget också betona vikten av att rektorn tar ett särskilt ansvar för att ge obehöriga lärare en välorganiserad och individanpassad introduktion såväl som att stödja de obehöriga lärare som redan arbetar i verksamheten. I detta ingår bland annat att rektor tar reda på vilket behov av stöd respektive obehörig lärare har och att de obehöriga lärarna utifrån sina respektive stödbehov ges handledning i arbetet med att planera och genomföra undervisningen, samt i arbetet med bedömning och betygsättning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen för Skolinspektionens bedömning är att eleverna huvudsakligen ges en strukturerad, varierad och målfokuserad undervisning, samt ett

aktivt lärarstöd. Vidare motiveras bedömningen av att skolan arbetar aktivt med insatser för att motivera och stimulera eleverna i undervisningen, samt för att göra eleverna delaktiga i undervisningen. Lärarna ger även eleverna tillfällen att reflektera över samt möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande. Granskningen visar dock att skolan behöver utveckla arbetet med att anpassa undervisningen utifrån varje enskild elevs förutsättningar och behov.

Eleverna ges en strukturerad, varierad och målfokuserad undervisning och ett aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning visar att eleverna under de flesta lektionerna ges ett aktivt lärarstöd och en tydligt strukturerad och varierad undervisning. Lektionsstrukturen är gemensam för skolan och har införts av rektorn. Det framgår av inskickad dokumentation att det är beslutat att alla skolans lektioner ska ha en tydlig inledning där mål och syfte framgår. Detta syns under de lektioner som Skolinspektionen observerar, och i intervju med elever och lärare bekräftas att inledningarna regelmässigt sker på det sätt som bestämts. Mål och syfte med lektionen utgår från de nationella målen enligt kursplanerna, och konkretiseras för eleverna utifrån ålder och mognad. Strukturen framgår på tavlan i klassrummen, och för de yngre eleverna finns dessutom bildstöd. Merparten av lektionerna som observeras avslutas också med en sammanfattning, repetition eller utvärdering. Lärarna använder exempelvis exit-ticket, utvärderar lektionsinnehåll och studiero med eleverna på olika sätt såsom genom att låta eleverna visa tumme upp/tumme ner och det förekommer också exempel på att eleverna får skriva ner begrepp från lektionen som de tycker är svåra. Ofta knyter lärarna också an till nästa lektion. Eleverna ges ett aktivt lärarstöd i undervisningen, dels genom lektionsstrukturen, dels genom att lärarna aktivt stöttar eleverna att komma igång och fullfölja uppgifterna under de observerade lektionerna. Det framkommer även av observationer och intervjuer att lärare använder en digital pedagogisk plattform där eleverna tar del av planeringar, uppgifter, bildspel och annat stödmaterial inom ramen för undervisningen. Den digitala plattformen används också av lärarna för att visa eleverna lektionens upplägg, vilket gör det tydligt för eleverna hur de olika arbetsuppgifterna under lektionen hänger samman och hur uppgifterna och aktiviteterna uppfyller syftet med lektionen.

Granskningen visar vidare att det i de flesta fall finns en variation i arbetssätt och arbetsformer i undervisningen. Under de observerade lektionerna finns i de flesta fall en balans mellan lärarledda genomgångar och elevaktivitet enskilt, i par eller grupp. Eleverna använder sig av olika typer av läromedel och verktyg i sitt arbete. Skolinspektionen ser exempelvis att elever arbetar med läroböcker, skrivuppgifter, skapar en hemsida och spelar in musik. Lärare ger i intervjuer exempel på att de

arbetar för att skapa variation i form av att låta eleverna få läsa, skriva och rita, visa filmer och arbeta med utomhuspedagogik i matematik, svenska och naturorienterande ämnen. De ger även exempel på att de erbjuder eleverna möjligheter att arbeta i varierade arbetsformer. Det förekommer dock även lektioner som inte i lika hög utsträckning präglas av variation i arbetssätt och arbetsformer. Det visar observationer och framförs av elever i intervju. Under två lektioner på högstadiet där eleverna arbetade med en uppgift enskilt under hela lektionen, med undantag från lärarens genomgång, var det dessutom märkbart att många elever hade uppenbara svårigheter att fokusera på uppgiften hela lektionen.

Eleverna får utrymme att reflektera över sitt eget lärande och ges viss möjlighet till inflytande över undervisningen

Granskningen visar att det förekommer att eleverna på olika sätt får påverka undervisningen och att eleverna får möjlighet till självreflektion. Skolenkäten visar förvisso att det finns elever som inte upplever att de får diskutera och debattera olika frågor⁵, men i intervjuer och av observationer framgår att lärare på Vittra Kronhusparken arbetar med att ge eleverna utrymme att diskutera och öva kritiskt tänkande i alla årskurser. Lärare berättar att de ser till att eleverna får prata med varandra och resonera kring begrepp och att de reflekterar i högläsning kring vad som framgår ”mellan raderna”. Elever reflekterar också kring olika begrepp och bilder under de observerade lektionerna. Av intervjuer framgår vidare att eleverna ges möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande, bland annat genom att de använder ”Vittra-böcker”, där eleverna skriver sina egna lärandemål som utvärderas tillsammans med läraren i slutet av veckan.

Lärarna tar på olika sätt reda på vad eleverna tycker om undervisningen. Dels genomförs regelbundet utvärdering av undervisningen för hela skolan, och dels har lärarna olika metoder att löpande ta in elevernas åsikter för vidare planering. Exempelvis visar granskningen att lärarna använder olika metoder för utvärdering,

⁵ Indexvärdet för påståendet ”På lektionerna får vi diskutera och debattera olika frågor” var 7,1 för eleverna i årskurs 5 på Vittra Kronhusparken våren 2019, jämfört med indexvärdet 7,4 för samtliga medverkande elever i årskurs 5 i enkätomgången. Indexvärdet för samma påstående för elever i årskurs 9 på Vittra Kronhusparken var 6,4, jämfört med indexvärdet 6,0 för samtliga medverkande elever i årskurs 9 i enkätomgången. Indexvärdet för påståendet ”I min skola får jag lära mig att argumentera för min sak” var 6,4 för eleverna i årskurs 9 på Vittra Kronhusparken, jämfört med indexvärdet 6,1 för samtliga medverkande elever i årskurs 9 i enkätomgången.

som exempelvis digitala utvärderingsverktyg, samt att inhämta elevernas synpunkter i samtal och på post-it-lappar. Lärare berättar även om andra sätt som eleverna kan påverka undervisningen, såsom att inventera vad eleverna kan inför ett arbetsområde och anpassa planeringen därefter, att låta eleverna ge förslag på ämnen de vill samarbeta kring eller hur de vill redovisa. Elever säger också i intervjuer att de ibland får välja arbetssätt och arbetsformer, men ger endast exempel på enstaka ämnen, bild och samhällsorienterande ämnen, där de fått vara med och påverka undervisningens innehåll. Skolan har beslutat att eleverna ska vara med och planera ämnesövergripande projekt under klassråden, för att öka elevernas inflytande än mer. Rektorn beskriver i inskickad dokumentation att skolans utvärderingar har visat att elevinflytandet behöver stärkas. Detta bekräftas av resultaten i Skolenkäten som visar att elever i årskurs 5 skattar sina möjligheter till påverkan på undervisningen betydligt lägre än rikssnittet⁶. Eleverna i årskurs 9 skattade påståenden inom samma område i nivå med eller högre än rikssnittet⁷. Intervjuer med lärare och elever visar dock att arbetet med elevinflytande under klassråden inte har kommit igång ännu.

Lärarna på Vittra Kronhusparken arbetar aktivt för att motivera eleverna i undervisningen

Skolan arbetar medvetet för att eleverna ska stimuleras mer i undervisningen. Skolans egen kvalitetsmätning visar att Vittra Kronhusparkens lärare behöver stimulera eleverna mer i undervisningen, enligt rektorns skriftliga information inför granskningen⁸. Ett av skolans utvecklingsområden är därför "motiverande lärande". Detta arbetar skolan med genom olika former av upplevelsebaserad undervisning och

⁶ Indexvärdet för påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" var 4,7 för eleverna i årskurs 5 på Vittra Kronhusparken våren 2019, jämfört med indexvärdet 6,4 för samtliga medverkande elever årskurs 5 i enkätomgången.

⁷ Indexvärdet för påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" var 4,8 för elever i årskurs 9 på Vittra Kronhusparken våren 2019, jämfört med indexvärdet 4,9 för samtliga medverkande elever i årskurs 9 i enkätomgången. Indexvärdet för påståendet "Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll" var 5,3 för eleverna i årskurs 9 på Vittra Kronhusparken, jämfört med indexvärdet 4,5 för samtliga medverkande elever i årskurs 9 i enkätomgången.

⁸ Vittras kvalitetsundersökning som genomfördes våren 2019 visar att 60 procent av eleverna upplever att lärarna motiverar dem och 58 procent av eleverna tycker att de får lust att lära sig mer. Detta framgår av rektorns skriftliga information inför granskningen.

utomhuspedagogik, såsom exempelvis besök på museum, stadsvandringar, lekar och matematikundervisning utomhus. Skolinspektionens lektionsobservationer visar också att lärare förmedlar att de tror på elevernas förmåga i sitt bemötande genom att de uppmuntrar, berömmar och motiverar elever verbalt. Elever säger också i intervju att vissa lärare är "peppande".

Undervisningen på Vittra Kronhusparken anpassas inte alltid till elevernas behov

Granskningen visar att lärarna till viss del anpassar undervisningen utifrån elevgruppens behov. Elevhälsan berättar i intervju att lärarna främst arbetar med anpassningar på gruppnivå och att den gemensamma lektionsstrukturen är ett exempel på hur det görs i klassrummet. Lärare berättar att förutom lektionsstrukturen är det språkutvecklande arbetssättet en anpassning på gruppnivå, samt att skala ner uppgifter i mindre delar på klassnivå. Att lärarna arbetar med anpassning på gruppnivå av dessa slag bekräftas även av Skolinspektionens lektionsobservationer.

Det varierar mellan årskurser om eleverna får individanpassade utmaningar i undervisningen. Elever i årskurserna 4-6 säger att det är vanligt att de får läsa om de blir klara med en uppgift, eller jobba med annat ämne. Det framgår också av intervjun att det finns elever som snabbt blir klara men inte får utmanande uppgifter, samt att alla elever gör samma uppgift i en årskurs. Elever i årskurserna 7-9 berättar också att alla elever göra samma uppgift i de flesta ämnena och att man kan få sluta lite tidigare om man är klar, men att i exempelvis matematik finns det svårare nivåer i boken, och i svenska och engelska kan man få mer utmanande uppgifter. Eleverna säger också att det finns läxhjälp och extralärare som kan hjälpa till om det behövs. Skolinspektionen ser under granskningsbesöket exempel på att lärare ger elever extra uppgifter när de snabbt blir klara under lektioner.

Skolinspektionen konstaterar dock att lärarnas förutsättningar behöver förbättras gällande arbetet med anpassning av undervisningen på såväl grupp- som individnivå. Skolinspektionens enkät våren 2019 visar att eleverna på Vittra Kronhusparken skattar området "anpassning efter elevens behov" lägre än riksnittet, såväl i årskurs 5⁹ som i

⁹ Indexvärdet för området "Anpassning efter elevens behov" var 7,3 för elever i årskurs 5 på Vittra Kronhusparken våren 2019, jämfört med indexvärdet 7,9 för samtliga medverkande elever i årskurs 5 i enkätomgången.

årskurs 9¹⁰. Av intervjuer och observationer framgår att skolans lokaler försvårar för lärarna att anpassa undervisningen på ett ändamålsenligt sätt. Klassrummen är generellt sett trånga och glasväggar samt glasdörrar gör att elever lätt distraheras av det som händer utanför klassrummen. Dessutom är det dålig ventilation i klassrummen, och lyhört mellan klassrummen och övriga utrymmen.

I lärarintervjuer framkommer att lokalerna är utmanande i arbetet med anpassningar. Till exempel råder det brist på grupprum, samtidigt som det finns behov för enskilda elever att arbeta i mindre grupp utanför klassrummet. Detta medför att dessa elevers anpassningsbehov inte kan tillgodoses. Detta ser Skolinspektionens exempel på under lektionsobservationer. Under vissa lektioner arbetar elever enskilt eller i mindre grupper utanför klassrummet, men störs av ljudnivån och av elever som inte har lektion som samtidigt vistas i de allmänna utrymmena. Under några lektioner ser Skolinspektionen även exempel på att elever då ägnar tiden åt annat än lektionsuppgifterna, och elever berättar också i intervju att det är vanligt att de ser på film eller gör annat när läraren inte finns i närheten. Lärare och rektorn berättar i intervjuer att vissa åtgärder för att förbättra lokalerna kommer ske snart, såsom att byta dörrar, och att skolans lokaler kommer att byggas om i syfte att förbättra studiemiljön. I lärarintervjuer framkommer även att det finns lärare som känner sig ensamma i arbetet med anpassningar, men att de gör så gott de kan som exempelvis att de arbetar med klassrumsplaceringen och erbjuder eleverna hörselkåpor. Specialpedagogen, som vid granskningstillfället är nyanställd på skolan, säger i intervju att hen är behjälplig i lärarnas arbete med extra anpassningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att se till att undervisningens innehåll och arbetssätt stimulerar och utmanar alla elever utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar.

Granskningen visar att skolans arbete med att anpassa undervisningen utifrån gruppens och den enskilda elevens behov och förutsättningar behöver utvecklas. Även om granskningen visar att undervisningen i vissa delar genomförs så att den är

¹⁰ Indexvärdet för området "Anpassning efter elevens behov" var 5,9 för elever i årskurs 9 på Vittra Kronhusparken våren 2019, jämfört med indexvärdet 6,9 för samtliga medverkande elever i årskurs 9 i enkätomgången.

anpassad efter gruppens och individers förutsättningar och behov, framkommer ändå ett behov av att ytterligare utveckla undervisningen så att den stimulerar både elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling och elever i behov av mer stöd. Utredningen visar exempelvis att det finns elever som är inaktiva under lektioner och inte arbetar med lektionsarbetet utan att uppmärksammas av lärare. Det innebär en risk att alla elever inte ges den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande för att de, utifrån sina egna förutsättningar, ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Arbetet med att anpassa undervisningen på Vittra Kronhusparken är särskilt viktigt med tanke på skolans sjunkande kunskapsresultat¹¹. Skolinspektionen ser även att studieron på Vittra Kronhusparken påverkas av att eleverna blir inaktiva i undervisningen eller håller på med annat än skolarbetet.

Av skollagen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Även Skolverket drar slutsatser att skolan behöver uppmuntra elever och främja elevernas motivation genom att låta dem arbeta med ett innehåll på en lämplig nivå så att eleverna ges möjlighet att nå längre i sitt lärande. Skolinspektionens kvalitetsgranskning av stöd och stimulans i klassrummet¹² lyfter fram vikten av att elever blir utmanade och stimulerade utifrån sina egna behov. Elever som inte blir utmanade eller inte får det stöd de behöver riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärare med stöd av specialpedagog och under ledning av rektorn utvecklar undervisningen så att den blir stimulerande och utvecklande för alla elever i alla ämnen. Lärare behöver ta reda på elevernas förståelse, förutsättningar och behov och planera undervisningens innehåll och arbetssätt så att alla elever möts upp på sin nivå. Förslagsvis kan arbetet inledas med

¹¹ Enligt Vittra Kronhusparkens rapport *Sammanfattning av kvalitetsåret 2018/19* nådde 48 procent av eleverna i årskurs 6 målen i samtliga ämnen läsåret 2018/19 jämfört med 77 procent läsåret 2017/18. Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 läsåret 2018/19 var 70 procent, jämför med 83 procent läsåret 2017/18.

¹² Skolinspektionen (2014:2) *Stöd och stimulans i klassrummet – rätten att utvecklas så långt som möjligt*

en inventering av vilka former för anpassad undervisning och uppgifter som en del lärare redan arbetar med. En viktig del i arbetet med anpassning av undervisning på Vittra Kronhusparken är att rektorn och huvudmannen ser till att det finns förutsättningar, exempelvis i form av ändamålsenliga lokaler, för lärarna att utforma nödvändiga anpassningar för grupper och individer. När lokalerna avsevärt begränsar möjligheterna att ge elever de anpassningar som de enligt en behovsinventering behöver, finns det risk att eleverna inte når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Ett annat sätt att utmana eleverna är att erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan. Det är av betydelse att alla elever får arbeta med uppgifter utifrån sin nivå och att extra uppgifter för elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär i det ämne som är aktuellt.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen för Skolinspektionens bedömning är att arbetet med att skapa och upprätthålla studiero på lektionerna i alla årskurser på Vittra Kronhusparken behöver stärkas och intensifieras, samt att arbetet för att skapa en trygg studiemiljö för eleverna under hela skoldagen behöver utvecklas. Skolans bristande arbete med att tillförsäkra alla elever på Vittra Kronhusparken en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero riskerar att skapa hinder för eleverna att nå utbildningsmålen.

Arbetet med att se till att alla elever ges en lärmiljö som präglas av studiero behöver stärkas

Granskningen visar att det finns betydliga skillnader mellan olika klasser i hur väl lärarna lyckas med arbetet att skapa och återupprätta studiero under lektionerna på Vittra Kronhusparken. Det bedrivs förvisso ett förbyggande arbete med att skapa studiero som innefattar kartläggning av studieron genom enkäter årsvis, och uppföljning av studieron såväl klassvis som enskilt med eleverna veckovis i "Vittra-böckerna". Enligt den senaste enkätundersökningen (Vittraskolorna AB:s

kvalitetsundersökning) som genomfördes våren 2019 har elevernas upplevelse av studiero på Vittra Kronhusparken sjunkit kraftigt senaste året, från redan låga siffror¹³. Skolans mätning visade visserligen att elever i årskurserna 7-9 upplever studiero i högre grad än elever i årskurserna 4-6, något som även bekräftas av Skolenkäten våren 2019¹⁴. Vittra Kronhusparken tillhör de 10 procent skolenheter med lägst resultat avseende området "studiero" för elever i årskurs 5 i hela enkätomgången¹⁵. Dock framkommer det av Skolinspektionens lektionsobservationer och av intervju med rektorn att det vid granskningstillfället främst är studieron på högstadiet som inte är tillfredsställande.

Att studieron fungerar bättre på vissa lektioner och med vissa lärare är också något som elevhälsans representanter beskriver i intervju. De beskriver att studieron behöver förbättras på vissa lektioner, och såväl elevhälsan som lärare redogör för att en del i det handlar om att alla lärare inte följer den samarbetstrappa som skolan tagit fram som ett gemensamt arbetssätt vid ordningsstörande beteende i klassrummet. Av de nio observerade lektionerna ser Skolinspektionen att lärarnas arbete med att skapa och upprätthålla studiero lyckas väl under sex lektioner. Observationerna, tillsammans med det som framgår av intervjuer, visar att lärare i årskurserna 2-6 använder olika strategier för att se till att det är studiero under lektionerna som fungerar väl i avseendet. Det handlar exempelvis om att visualisera vilken ljudnivå som gäller för lektionen med hjälp av trafikljus eller andra verktyg, och att läraren klappar i händerna eller räknar ner om det blir för högljutt. Under tre lektioner i årskurserna 7-9 förekommer flertalet störande moment såsom att elever pratar högt med varandra

¹³ Enligt Vittra Kronhusparkens rapport *Sammanfattning av kvalitetsåret 2018/19* visade Vittras kvalitetsundersökning att endast 45 procent av eleverna på skolan upplever god studiero. Resultaten har enligt rapporten sjunkit från 53 procent.

¹⁴ Indexvärdet för påståendet "Jag har studiero på lektionerna" var 4,3 för elever i årskurs 5 på Vittra Kronhusparken, jämfört med indexvärdet 6,2 för samtliga medverkande elever i årskurs 5 i enkätomgången. Indexvärdet för påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" var 2,9 för eleverna i årskurs 5 på Vittra Kronhusparken, jämfört med indexvärdet 4,1 för samtliga medverkande elever i årskurs 5 i enkätomgången. Indexvärdet för påståendet "Jag har studiero på lektionerna" var 5,9 för elever i årskurs 9 på Vittra Kronhusparken, jämfört med indexvärdet 5,6 för samtliga medverkande elever i årskurs 9 i enkätomgången. Indexvärdet för påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" var 4,6 för eleverna i årskurs 9 på Vittra Kronhusparken, jämfört med indexvärdet 4,3 för samtliga medverkande elever i årskurs 9 i enkätomgången.

¹⁵ Skolenkäten våren 2019 *Huvudmannarapport/Skolenhetsrapport, Enkätresultat, Vittra Kronhusparken, Vittraskolorna AB*, sid. 4

över klassrummet, låtsasbråk, sena ankomster och elever som rör sig runt och in och ut ur klassrummet. Under en lektion finns det flera elever som inte ägnar sig åt skolarbete alls, och elever i den årskursen säger i intervju att det är svårt att koncentrera sig på samtliga lektioner utom svenska. Ett genomgående störningsmoment under de observerade lektionerna på högstadiet är mobil- och datoranvändningen, då det frekvent förekommer att elever tar "selfies", tittar på filmklipp, spelar spel och använder sina digitala enheter till annat än det som är kopplat till undervisningen. Lärarna gör enstaka försök att skapa studiero under lektionerna i årskurserna 7-9 genom exempelvis tillsägning och att påminna eleverna om att ta ansvar, men dessa metoder fungerar inte då studieron förblir dålig under dessa observerade lektioner. Elever säger att det finns metoder som används och som ger effekt, som till exempel att eleverna blir varnade och ibland utvisade ur klassrummet, men det finns också elever som säger att lärarnas försök att sänka ljudnivån inte ger resultat.

Av intervjuer framgår förvisso att ett av skolans fokusområden är studieron, och att det är högt prioriterat. En del i arbetet med att förbättra studieron är att dämpa ljudnivån i skolans lokaler generellt, och en annan del är att lärarna använder samarbetstrappan och den gemensamma lektionsstrukturen. Av intervjuer och observationer framkommer dock att lärarna varken har ett gemensamt förhållningssätt eller en samsyn gällande toleransnivå på en skolövergripande nivå. Ett exempel som eleverna berättar om är att det skiljer sig mellan olika lärare om de får ha mobiltelefonerna under lektionerna eller inte. Av intervjun med lärare i årskurserna 7-9 framgår att de arbetar med studiero på olika sätt, och att de inte har fört samtal om till exempel vilken ljudnivå som är acceptabel. Rektorn berättar i intervju att studieron är okej på låg- och mellanstadiet, men att den inte är bra i högstadiet. Rektorn uppger att de arbetar kontinuerligt med att all personal ska använda sig av samarbetstrappan, men att vissa lärare har vant sig vid en viss nivå. Rektorn kan inte ge konkreta exempel på hur lärarna ska arbeta med studieron, och säger att det skiljer sig mellan lärare hur de arbetar med studieron. Rektorn ser dock att lärare i årskurserna 2-5 arbetar med ändamålsenliga åtgärder för att skapa studiero.

Huvudmannen har efter granskningsbesöket infört ett antal förbättringsåtgärder i syfte att förbättra studieron. I en skrivelse till Skolinspektionen efter granskningsbesöket har huvudmannen redogjort för en "Plan för trygghet och studiero Vittra Kronhusparken årskurs 7-9", där det framgår att skolan har infört mobiltelefonförbud i all undervisning på skolan. Det framgår även att lärarna går igenom skolans ordningsregler och samarbetstrappan med eleverna vid varje periodstart var sjätte vecka. Skolans ordningsregler har tagits fram under elevernas medverkan.

Skolans åtgärdande insatser för att skapa trygghet behöver utvecklas

Granskningen visar att arbetet med att se till att studiemiljön på Vittra Kronhusparken präglas av trygghet inte fungerar tillräckligt bra för att erbjuda samtliga elever en trygg skoldag, vilket är grunden för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och ha förutsättningar att nå så långt som möjligt.

Skolinspektionens granskning visar att det bedrivs ett främjande trygghets- och värdegrundsarbete på skolan. Av intervju med elevhälsan framgår att socialpedagogen och kuratorn arbetar trygghetsskapande, bland annat genom att prioritera goda relationer mellan personal och elever. Socialpedagogen möter exempelvis upp eleverna varje dag vid entrén. Lärarna arbetar med värdegrundsfrågor kontinuerligt i undervisningen, specifikt under morgonsamlingar, och lärare berättar i intervju att elevhälsans representanter finns tillgängliga att stötta lärarna i det arbetet. Eleverna utvärderar exempelvis regelbundet sina "Vittra-förmågor"¹⁶ tillsammans med sina lärare. Hur värdegrundsarbetet sker i undervisningen är dock, enligt elevhälsan, upp till varje lärare att bestämma.

Granskningen visar att skolan systematiskt kartlägger och analyserar elevernas upplevelse av trygghet, men att kartläggningen behöver utökas. Skolan arbetar med att kontinuerligt kartlägga elevernas trygghet. Kartläggningen sker bland annat genom trygghetsvandringar, enkätundersökningar, och observationer av kuratorn. De återkommande enkäter som fångar in elevernas upplevelse av tryggheten på skolan är dels huvudmannens årliga kvalitetsundersökning som elever och vårdnadshavare besvarar, dels Skolinspektionens enkät från våren 2019. Vittra Kronhusparken har därmed ett gott och varierat analysunderlag för att identifiera riskområden i skolmiljön. Dock berättar lärare i intervju att huvudmannens kvalitetsundersökning genomförs endast en gång per år, till skillnad från tidigare då tryggheten på skolan mättes två gånger per år. Detta medför att skolan inte kan utvärdera om insatta åtgärder gett effekt mer än en gång per läsår utifrån elevernas enkätsvar. Av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling framgår dock att åtgärderna utvärderas fyra gånger per år. Förebyggande insatser för att öka tryggheten genomförs också, exempelvis i form av ökad vuxennärvaro vid toaletter och i

¹⁶ "Vittraförmågorna" är *Kreativitet, Tilltro, Planera och utvärdera, Ansvar, Samarbete och Uthållighet*. Källa: <https://vittra.se/om/vittraformagorna/>

omklädningsrum, flytt av elevskåp, införande av matsalsvärd och byte av lås på toaletterna. Dock framgår det av intervjuer att skolans kartläggning av elevernas trygghet inte omfattar elevernas upplevelse av trygghet på nätet.

Granskningen visar att arbetet med att utvärdera och revidera de åtgärdande insatserna, för att de ska ge önskad effekt, behöver utvecklas. Trots att skolan utifrån kartläggningar har identifierat otrygga platser och andra riskområden i skolmiljön, visar granskningen och statistik att elevernas vardag i skolan inte präglas av trygghet och att tryggheten har försämrats. Skolan har beslut om åtgärdande insatser i form av ökad vuxennärvaron vid raster och övergångar, men det saknas under granskningsbesöket trots det vuxennärvaro vid identifierade otrygga platser. Lärare säger också i intervju att de inte räcker till. Skolinspektionen konstaterar även att personalen inte alltid reagerar och ingriper när grova ord uttalas, trots att skolan har identifierat att attityder och språkbruk är ett riskområde. Av intervjuer med elever, lektionsobservationer, observationer i matsalen och i skolans övriga utrymmen under granskningsbesöket, framgår att det förekommer skojbråk, kränkande uttalanden och otrygga situationer under elevernas skoldag, som exempelvis elever som slåss och bråkar, otrygghet i skolans trapphall, grova ord och verbala kränkningar samt låtsasslagsmål. I de observerade fallen saknas det i vissa fall vuxennärvaro och i andra fall reagerar och agerar de vuxna i närheten inte. Rektorn uppger i intervju att rastvaktschemat inte fungerar i sin nuvarande form, att rektorn inte har diskuterat rastvakternas uppgift med personalen, samt att lärarna agerar olika när det gäller nolltoleransen mot grova ord. Att toleransnivån gällande språkbruk skiljer sig mellan lärare och att alla inte alltid reagerar på grovt språkbruk berättar också elevhälsans representanter i intervju. Därtill visar skolans mätning en negativ utveckling av elevernas upplevda trygghet på Vittra Kronhusparken¹⁷. Även Skolenkäten visar att elever i årskurs 5 våren 2019 upplevde trygghet i skolan i mindre omfattning än riksnittet¹⁸. Vittra Kronhusparken tillhör de 10 procent skolenheter med lägst resultat

¹⁷ Vittras kvalitetsundersökning visar att andelen elever som upplever sig trygga har sjunkit från 80 procent de senaste två åren till 73 procent våren 2019. Detta enligt skolans dokument *Sammanfattning av kvalitetsåret 2018-2019*.

¹⁸ Indexvärdet för påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" var 6,7 för elever i årskurs 5 på Vittra Kronhusparken våren 2019, jämfört med indexvärdet 8,0 för samtliga medverkande elever i årskurs 5 i enkätomgången.

avseende områdena "trygghet" och "förhindra kränkningar" för elever i årskurs 5 i hela enkätomgången¹⁹.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens granskningsbesök redogjort för kommande och pågående insatser i syfte att öka tryggheten på skolan. Av en kompletterande skrivelse till Skolinspektionen efter granskningsbesöket samt av intervjuer med rektorn och lärare framgår att skolans schema ska göras om till vårterminen 2020, vilket förväntas resultera i ett ändamålsenligt rastvaktsschema. Vidare ska huvudmannen i början av 2020 följa upp en intern granskning av tryggheten på skolan. Rektorn och huvudman uppger också att de kränkningar som Skolinspektionen observerat under lektionsobservationer är under utredning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn förstärker arbetet med att öka tryggheten och förbättra studieron.

Granskningen visar att skolan behöver förbättra situationen avseende trygghet och studiero genom att förstärka och förankra det främjande och det åtgärdande arbetet så att det ger reell effekt på elevernas upplevelse av sin studiemiljö. Som en del i arbetet med att skapa en lugn och trygg miljö har skolan visserligen satt in åtgärder i form av exempelvis gemensam lektionsstruktur, gemensamma ordningsregler med tillhörande samarbetstrappa och ökad vuxennärvaro vid raster och övergångar. Dock finns det alltför stora skillnader i den faktiska tillämpningen av dessa åtgärder av skolans lärare och granskningen visar tydligt att arbetet inte är tillräckligt verkningsfullt för att komma tillrätta med de problem som finns med trygghet och studiero. Som ovan beskrivits visar Skolenkäten 2019 att skolan ligger bland de tio procent skolor som har lägst resultat avseende såväl området trygghet som området studiero i enkätomgången.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Störande inslag i

¹⁹ Skolenkäten våren 2019 Huvudmannarapport/Skolenhetsrapport, Enkätresultat, Vittra Kronhusparken, Vittraskolorna AB, sid. 4

undervisningen lyfts i såväl nationella som internationella rapporter som en möjlig orsak till de generellt sett låga och sjunkande kunskapsresultaten, vilket är en trend som gäller för Vittra Kronhusparken²⁰. Det förebyggande arbetet är centralt för att skapa en god lärandemiljö och eleverna måste ges möjlighet att delta i utformandet av denna²¹. För att fylla sitt syfte behöver ordningsregler förankras i, och kopplas till, ett värdegrundsarbete som genomsyrar hela verksamheten och som alla känner ett gemensamt ansvar för.²²

På Vittra Kronhusparken finns former och rutiner för återkommande kartläggningar av elevernas upplevda trygghet, men det finns ett behov av att stärka det åtgärdande arbetet så att det ger önskad effekt. Därutöver vill Skolinspektionen framhålla vikten av att rektorn utvecklar fungerande former för uppföljning och utvärdering av de trygghetssyftande åtgärder som skolan beslutar om utifrån kartläggningen, så att det säkerställs att dessa ger avsedd effekt eller i annat fall revideras.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utveckla arbetet för en skolkultur där det bedrivs ett gott och väl genomtänkt förebyggande arbete men där det även finns tydliga gemensamma förhållningssätt och strategier för hur ordningsstörningar och kränkningar ska hanteras om de uppstår. I det arbetet är det viktigt att rektorn ser till att det finns forum för lärarna på Vittra Kronhusparken att diskutera gemensamma toleransnivåer gällande studiero och trygghet, som avser till exempel språkbruk och låtsasbråk. Dessa diskussioner kan med fördel ske i samverkan med lärare på andra skolenheter inom huvudmannens organisation, under ledning av rektorn och med stöd av huvudmannen. Kollegiala diskussioner med lärare på andra skolenheter minskar risken för att en lokal negativ jargong, såsom nedsättande språkbruk, normaliseras.

²⁰ Enligt Skolverkets statistik var andelen elever på Vittra Kronhusparken i årskurs 9 som nådde kunskapskraven i samtliga ämnen 69,6 procent läsåret 2018/19, jämfört med 82,9 procent 2017/18. Andelen elever i årskurs 9 som nådde kunskapskraven i samtliga ämnen i riket var 80,1 procent läsåret 2018/19. Enligt Vittra Kronhusparkens redovisning inför granskningen har även andelen elever som nådde kunskapskraven i samtliga ämnen i årskurs 3 på skolan minskat från 78 procent läsåret 2017/18 till 73 procent läsåret 2018/19. Andelen elever som nådde kunskapskraven i samtliga ämnen i årskurs 6 på skolan har minskat från 77 procent till 48 procent läsåret 2018/19.

²¹ Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen.

²² Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen.

Vidare är det viktigt att rektorn följer upp att all personal följer gemensamma beslut i fråga om riktlinjer och åtgärder för att skapa trygghet och studiero för alla elever på Vittra Kronhusparken. Den enskilde lärarens förmåga att leda arbetet och upprätthålla ordning i klassrummet är en viktig förutsättning för att uppnå en miljö som präglas av både trygghet och studiero. Rektorn behöver därför också se till att ge stöd till lärare som behöver stärka sitt ledarskap i klassrummet, exempelvis i form av handledning.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen för Skolinspektionens bedömning är att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att säkerställa likvärdiga bedömningar genom att möjliggöra för lärarna att på ett strukturerat sätt arbeta med sambedömning, både inom ämnen och årskurser men även mellan ämnen och årskurser och med andra skolenheter. Rektorn följer även upp och granskar den bedömning som lärarna gör, på ett sådant sätt att rektorn kan identifiera eventuella behov av åtgärder som behövs för att öka likvärdigheten i bedömningarna.

Lärarna ges goda förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning

Granskningen visar att det finns ett organiserat kollegialt bedömningsarbete på Vittra Kronhusparken. Av intervjuerna framkommer att det finns en struktur för bedömningsarbetet som ger lärarna förutsättningar att tillsammans kvalitetssäkra sin bedömning genom att det finns konferenstid avsatt för bedömningsdiskussioner. Det framgår av huvudmannens information inför granskningen att skolan har prioriterat arbetet med betyg och bedömning under läsåren 2017/18 och 2018/19. Arbetet har letts av förstelärare och bestått av bland annat kollegiala diskussioner med stöd i nationella styrdokument, samt bedömningsdiskussioner utifrån faktiska elevexempel. Lärare berättar i intervjuer att de fortsatt löpande diskuterar betyg och bedömning i arbetslag och vid ämneskonferenser, samt att specialpedagogen är behjälplig i bedömningsfrågor. Sambedömning sker med en annan skolenhet inom huvudmannens organisation. Enligt huvudmannens skriftliga redovisning innan granskningsbesöket omfattar dessa sambedömningsträffar inte bara ämnen där det finns nationella prov, utan även andra ämnen som slöjd, spanska, naturorienterande

och samhällsorienterande ämnen. Lärare berättar även att de inte enbart diskuterar bedömning av de nationella proven vid dessa träffar, utan att även ämnesspecifik bedömning utifrån bedömningsmallarna för nationella proven diskuteras. Vidare samverkar lärarna inom Vittra Kronhusparken vid planering och bedömning av ämnesövergripande uppgifter. Detta framgår av intervjuer med elever och lärare. Det framgår även av granskningen att lärarna använder ett allsidigt underlag vid den summativa bedömningen, såsom till exempel skriftliga prov, grupparbeten, muntliga redovisningar samt ämnesövergripande arbeten. Resultaten på de nationella proven uppges av elever och lärare väga tyngre än annat underlag vid den summativa bedömningen, och Skolverkets bedömningsstöd används, förutom i de obligatoriska ämnena i årskurs 1, även inom moderna språk. Skolinspektionen vill i detta sammanhang även poängtera vikten av att icke legitimerade lärare ges ett strukturerat stöd av en legitimerad lärare i arbetet med bedömning och betygssättning.

Rektorn uppmärksammar avvikelser i lärarnas arbete med bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn är väl insatt i lärarnas bedömningar och att avvikelser uppmärksammas och analyseras. Av intervjuer med lärare och av inskickad dokumentation från huvudman och rektorn framgår att rektorn är väl underrättad om lärarnas arbete med bedömning och betygssättning. Det finns flera tillfällen under läsåret då rektorn kan uppmärksamma avvikelser i lärarnas bedömning. Lärarna har fyra gemensamma bedömningstillfällen per år; två bedömningsprognoser i mitten av terminerna, samt summativ bedömning i form av betyg och omdömen vid terminssluten. Skolledningen medverkar även under UF-dagarna då eventuella avvikelser analyseras, såväl avseende pojkars och flickors resultat som avvikelser mellan lärares betygssättning. Ett exempel är att rektorn har uppmärksammat avvikelser i korrelationen mellan betyg och resultaten på nationella prov, främst i ämnet matematik, över tid. Detta beskriver huvudmannen i skriftlig information inför granskningen, dock framgår inte vilka åtgärder som vidtagits för att komma tillrätta med avvikelsen. Rektorn uppger i intervju att den tidigare skolledningen identifierat avvikelser i betygssättningen mellan lärare på skolan och vidtagit åtgärder, men att dessa lärare inte jobbar kvar och att det i nuläget inte förekommer omotiverade avvikelser mellan lärares betygssättning. Av Skolinspektionens omrättning av de

nationella proven i engelska och kemi 2018²³ framgår att skolenhetens bedömningar stämmer väl överens med ombedömarens.

På Skolinspektionens vägnar

X Agneta Kenneberg

Beslutsfattare
Signerat av: Agneta Kenneberg

X Mari Isacson

Föredragande
Signerat av: Mari Isacson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Terese Westin och Sara Afifi medverkat.

²³ Skolinspektionens rapport *Resultat från ombedömningen av nationella prov 2018, Vittra Kronhusparken, 67543412*, som avser delprov C i engelska årskurs 9, läsåret 2017/18, visar att skolenheten gjort en liknande bedömning i 87 procent av delproven. Genomsnittlig andel liknande bedömning av samma delprov i riket var 82 procent. Skolinspektionens rapport *Resultat från ombedömningen av nationella prov 2018, Vittra Kronhusparken, 67543412*, som avser delprov A2 i kemi årskurs 9, läsåret 2017/18, visar att skolenheten och ombedömaren gjort en liknande bedömning i 100 procent av delproven. Genomsnittlig andel liknande bedömning av samma delprov i riket var 95 procent.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Nio lektionsobservationer
- Tre gruppintervjuer med elever
- Tre gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 19 november 2019 och den 21 november 2019. Besöket genomfördes av Mari Isacson och Terese Westin.

Vittra Kronhusparken är en fristående skolenhet som är belägen i Göteborgs kommun. Vid skolenheten bedrivs grundskoleverksamhet i årskurserna 2-9 som omfattar knappt 440 elever. Huvudman för skolenheten är Vittraskolorna AB med organisationsnummer 556458-6716.